

Complexnummer: 345562

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Ipenrode

Aantal complexonderdelen

7

Monumentnummers van complexonderdelen

345563, 345564, 345565, 345566, 345567, 345568, 345574

Woonplaats

Heemstede

Gemeente

Heemstede

Provincie

Noord-Holland

Locatie van het hoofdobject

Herenweg 63, 2105 MD te Heemstede

Complexomschrijving

BUITENPLAATS IPENRODE. Historische buitenplaats in een verlandschappelijke aanleg, behorende tot de groep van bescheiden Kennemer buitens. Het hoofdgebouw is centraal gesitueerd, bereikbaar vanaf de Herenweg via een oprijlaan met een ingangshek aan de noordzijde van het rechthoekige terrein. Een weiland, een in de 19e eeuw bewust opengelaten open structuur, is gelegen aan de voorzijde van het hoofdgebouw.

Het parkbosgedeelte met vijvers en een lanenstructuur, de voormalige moestuin en boomgaard, de dienstwoningen alsmede het koetshuis zijn gesitueerd op het terreingedeelte achter en terzijde van het huis.

Het voor- en achterterrein zijn van elkaar gescheiden door een sloot. De buitenplaats grenst in het westen aan de Leidse Vaart, wordt in het oosten begrensd door de Herenweg en in het zuiden en noorden door nieuwbouwwijken.

De begrenzing van het terrein is aangegeven op de bijbehorende kadastrale kaart nr.8714.

De historische buitenplaats Ipenrode heeft de volgende samenstellende onderdelen:1. HOOFDGEBOUW, zie voor omschrijving bij complex-onderdeel met monumentnummer 345563;2. INGANGSHEK, zie voor omschrijving bij complex-onderdeel met monumentnummer 345564;3. DAMHEK, zie voor omschrijving bij complex-onderdeel met monumentnummer 345565;4. PARKAANLEG, zie voor omschrijving bij complex-onderdeel met monumentnummer 345566;5. KOETSHUIS/STALGEBOUW, zie voor omschrijving bij complex-onderdeel met monumentnummer 345567;6. TUINMANSWONING, zie voor omschrijving bij complex-onderdeel met monumentnummer 345568;7. DIENSTWONING, zie voor omschrijving bij complex-onderdeel met monumentnummer

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

345574.

Ipenrode is een van de weinige nog bewaard gebleven historische 17e-eeuwse buitenplaatsen van een eertijds ononderbroken reeks aan de voet van de Kennemer duinen. Op het terrein hebben gedurende een periode van driehonderd jaar steeds op kleine schaal wijzigingen en vernieuwingen in de aanleg plaatsgevonden, alsmede zijn nieuwe gebouwen gerealiseerd. Deze aanpassingen aan nieuwe stijl- en mode opvattingen waren evenwel niet zo ingrijpend, dat structuren of terrein-elementen, ontstaan in een vorige periode, volledig verdwenen of onherkenbaar werden. Op deze wijze is op een terrein, waar eertijds twee hofsteden hebben gestaan, de buitenplaats tot stand gekomen.

Ondanks enige vergravingen, die plaatsvonden aan het einde der 18e, begin 19e eeuw en tijdens de zeventiger jaren van deze eeuw, is de structuur van de sloten op het terrein vanaf de 17e eeuw ongewijzigd gebleven. Dit geldt ook voor de laat 18e, begin 19e eeuwse structuur van de kronkelende, met eiken beplante lanen in het parkbosgedeelte. Ook de laan, die de mogelijkheid biedt een rondgang om het terreingedeelte achter het hoofdgebouw te maken, is nog volledig intact, zij het dat een aantal laanbomen in het gedeelte achter en terzijde van de voormalige moestuin is gesneuveld.

Alle onderdelen tesamen, daterende uit verschillende periodes in de ontstaansgeschiedenis van de buitenplaats, vormen een waardevol voorbeeld van een goed bewaard gebleven buitenplaats.

Bovendien zijn de onderdelen op zichzelf van cultuurhistorische en architectonische waarde. Dit geldt niet alleen voor het toegangshek, (Lodewijk XV), het hoofdgebouw, het koetshuis, de beide dienstwoningen, maar zeker ook voor de oprijlaan en in het bijzonder het parkbosgedeelte. De nog volledig intact zijnde structuur van kronkelende paden beplant met eiken rond een vijverpartij, is een goed voorbeeld van een in vroege landschapsstijl aangelegd parkbos.

Daarenboven is Ipenrode representatief voor het type Kennemer buitenplaatsen van bescheiden karakter, waarvan er vele thans zijn verdwenen.

Het onderhavige geheel, bestaande uit hoofdgebouw, koetshuis, tuinmanswoning, dienstwoning, parkaanleg met een weide en oprijlaan, is van zodanige cultuurhistorische waarde, dat het geheel van algemeen belang kan worden geacht in de geschiedenis van de tuinkunst.

De cultuurhistorische, architectonische en tuinhistorische waarde wordt bepaald door

- de harmonieuze compositie van de verschillende onderdelen, die ieder op zichzelf de kenmerken bezitten van de in de perioden van ontstaan heersende stijl- en modeopvattingen
- door het bewaard blijven van het specifieke karakter, dat eigen is aan het nog maar weinig voorkomende type van de bescheiden Kennemer buitenplaats
- door het nog intact zijn van de laat - 18e eeuwse, begin - 19e eeuwse structuur van het parkbos met een lanenstelsel in vroege landschapsstijl
- en door de nog aanwezige 17e eeuwse structuur van het weiland en de sloten.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 345563

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	28 maart 1990
Kadaster deel/nr	82700/105

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Heemstede	Heemstede	Noord-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Heemstede	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Heemstede	B			10705

*Omschrijving***

HOOFDGEBOUW. Rechthoekig buitenhuis, bekroond door een pannendak met vier schoorstenen, van oorsprong daterend uit de 18e eeuw. Ter linker- en rechterzijde van de ingangspartij zijn twee zesruitsschuiframen, de vijf ramen op de verdieping hebben een verdeling in vieren. Deze vensterindeling dateert uit de eerste helft der 19e eeuw. In die periode is de gevel bovendien voorzien van een bepleistering met het karakter van natuurstenen blokken. Een hardstenen trap met bordes van zandstenen platen, bevindt zich voor het huis.

De zuidgevel laat twee bouwperiodes zien: begin en einde 18e eeuw.

Ook hier een empire vensterindeling, zesruits bij de schuiframen van de bel-etage, vierruits bij de twee ramen van het souterrain en de drie ramen van de bovenverdieping. Twee fenetres a terre hebben ieder acht ruiten. De glasdeuren, de ramen en het terras dateren uit de eerste helft 20e eeuw (architect A.A. Kok).

De achtergevel heeft een middenrisaliet met empire vensterindeling; de ramen ter linker- en rechterzijde van de middenpartij dateren uit het vierde kwart der 20e eeuw. De koepelkamer, in vijfhoekvorm gebouwd, dateert uit het derde kwart 18e eeuw.

Aan de noordzijde werd omstreeks 1908 een nieuwe ingang gebouwd; stoep en ingangspartij zijn afkomstig van een huis uit Haarlem, 18e eeuw (architect Wolbers). De vestibule en hal achter deze ingang, zijn gewijzigd tot keuken (derde kwart 20e eeuw).

De tekst van een gevelsteen luidt: 'Na de brand in de nacht van 25 op 26 mei 1956 hersteld juli 1957. Enschede-van Geen. Bataafsche Aannemingmaatschappij'.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
-----------------------	---------------------	----------------

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Kastelen, landhuizen en parken

Kasteel, buitenplaats

Monumentnummer*: 345564

Status rijksmonument
Inschrijving register* 28 maart 1990
Kadaster deel/nr 82700/108

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Heemstede Heemstede Noord-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Heemstede

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Heemstede B 10705

Omschrijving**

INGANGSHEK. Smeedijzeren hek tussen hardstenen pijlers, midden 18e eeuw. Aan de achterzijde van een der pijlers een juk voor (een niet meer aanwezige) bel.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Tuin, park en plantsoen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 345565

Status rijksmonument
Inschrijving register* 28 maart 1990
Kadaster deel/nr 82700/39

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Heemstede Heemstede Noord-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Heemstede

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Heemstede B 10705

Omschrijving**

DAMHEK. Smeedijzeren hek tussen bakstenen pijlers waarvan de hardstenen sluitstenen ontbreken. 18e eeuw. Het hek dat is geplaatst aan het einde van de oprijlaan geeft toegang tot het voor het hoofdgebouw gelegen weiland.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Tuin, park en plantsoen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 345566

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	28 maart 1990
Kadaster deel/nr	82700/57

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Heemstede	Heemstede	Noord-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Heemstede	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Heemstede	B			8987
Heemstede	B			10704
Heemstede	B			9601
Heemstede	B			9602
Heemstede	B			10705

*Omschrijving***

PARKAANLEG. De samenstellende onderdelen van de parkaanleg zijn als volgt gesitueerd:A. Het grootste deel van dit terrein ten oosten van het huis is weiland, begrensd door vaarten. Evenwijdig aan de grenssloot in de noord-oosthoek van het weiland loopt de oprijlaan met ingangshek.

De geplaveide met beuken (*Fagus sylvatica*) beplante laan dateert uit de 18e eeuw. Een aantal beuken zijn bewust gekapt: op deze wijze zijn zichtdoorlatingen terwille van zichtassen vanaf het huis ontstaan. Aan het eind van de oprijlaan is een damhek, toegang gevend tot het open weiland. Een aantal dwarssloten doorsnijden het terrein. De ruimtelijke betekenis van het weiland als compositorisch element is vanaf de 17e eeuw ongewijzigd gebleven.

B. Het gedeelte van het terrein aan de achterzijde en terzijde van het hoofdgebouw.

Dit gedeelte is onder te verdelen in het parkbosgedeelte en het voormalige moestuingedeelte, met de beide dienstwoningen en het koetshuis ten noordwesten van het hoofdgebouw.

Parkbosgedeelte. De structuur van het parkbosgedeelte dateert uit eind 18e, begin 19e eeuw en bestaat uit een langgerekte bochtige vijverpartij, waaromheen een lanenstelsel is aangelegd. De in het bos aanwezige waterlopen en de situering van de voormalige bruggetjes (thans door dammen vervangen) maken bijna alle deel uit van deze aanleg. Het terrein was zowel per boot als te voet te

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bezichtigen.

Langs de kronkelende paden zijn op regelmatige afstand van elkaar eiken (*Quercus robur* L.) geplant, kenmerkend voor de periode van ontstaan van de aanleg in vroeg landschapsstijl, eind 18e, begin 19e eeuw. Op enige plaatsen is de regelmaat onderbroken om uitzicht te bieden op de waterpartij of bijzondere boomgroepen.

Op deze wijze zijn verschillende doorkijken met zichtassen gerealiseerd. De vakken binnen de lanenstructuur zijn beplant met essen (*Fraxinus excelsior* L.) berken (*Betula pendula* Roth) e.a. In het bos zijn twee vijvers. Tot de vroeg 19e-eeuwse aanleg behoort de vijver met het eiland. Twee zeer opvallende oude linden (*Tilia x europaea* L.) staan op tegenover elkaar liggende oevers in het smalle gedeelte van deze vijver. De olopende walkanten zijn verder beplant met kastanjes (*Aesculus hippocastanum* L.), moerascypresen (*Taxodium distichum* L.), rhododendrons en naaldhout. (o.a. *Pinus nigra*). Verder is er taxus (*taxus baccata* L.) en een bijzondere groep oude linden (*Tilia x europaea*).

De tweede vijver dateert uit het derde kwart van deze eeuw.

De oude vijverpartij en de oeverbeplanting, die qua vorm, hoogte en kleur (een zo bedoelde) zeer gevarieerde aanblik geven, zijn vanaf het huis goed waarneembaar.

Moestuingedeelte. Ten noordwesten van het hoofdgebouw is een nagenoeg vierkant perceel grasland, door sloten (in onregelmatige vorm vergraven) omgrend. De loop van de sloten is op verschillende plaatsen onderbroken door dammen, vermoedelijk op de plaatsen waar zich houten bruggetjes hebben bevonden. Vanaf de 17e eeuw werd dit terrein gebruikt als moestuin en boomgaard, gedurende enkele decennia van deze eeuw ook als bloemen- en heestertuin. Een nu verdwenen zeer oude kastanjelaan, doorsneed het terrein in noordzuidelijke richting.

Rondom het moestuingedeelte zijn wandelpaden aangelegd, deeluitmakend van de aanleg in het bosgedeelte. Vanuit het huis in noord-westelijke richting kijkende, zijn moerascypresen (*taxodium distichum* L.), platanen (*Platanus acerifolia* (Ait) Wildd), kastanjes (*Aesculus hippocastanum* L.) en rhododendron groepen te zien, die voornamelijk in deze eeuw op de oevers van de vaart en aan de buitenzijde van het terrein zijn geplant.

De parkaanleg van het terrein van Ipenrode heeft de lanenstructuur behouden. Dit moge blijken uit het feit dat twee aanzetten van lanen, die ooit een vervolg hebben gehad op aan Ipenrode grenzende terreinen nog aanwijsbaar zijn in de zuidwesthoek van het bosgedeelte en in het noordwestelijke gedeelte achter de dienstwoning.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 345567

Status rijksmonument
Inschrijving register* 28 maart 1990
Kadaster deel/nr 82700/74

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Heemstede Heemstede Noord-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Heemstede

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Heemstede B 8987

Omschrijving**

KOETSHUIS/STALGEBOUW. Het gebouw heeft een rechthoekige grondvorm met een uitbouw aan de westzijde. Een hoog pannendak met dakkapellen vormt de bedaking. Schuiframen met roedenverdeling zijn 18e eeuws van stijl. Het metselwerk van de uitbouw is met rijnformaat in vlaams verband gemetseld. De oostgevel is in vechtformaat opgetrokken, eveneens in vlaams verband.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Bijgebouwen kastelen enz.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 345568

Status rijksmonument
Inschrijving register* 28 maart 1990
Kadaster deel/nr 82700/88

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Heemstede Heemstede Noord-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Heemstede

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Heemstede B 10705

Omschrijving**

TUINMANSWONING, gebouwd in 1908. De tekst op de jaartalsteen naast de voordeur luidt: 'De eerste steen gelegd door B.F. Enschede oud 15 jaar 19 oct. 1908'.

De vensterindeling is imitatie kruisraam van stijl. Schoorsteen en kast in de zitkamer origineel; zo ook de kast, aanrecht en schouw in de keuken.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Woningen en woningbouwcomplexen Dienstwoning(K)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 345574

Status rijksmonument
Inschrijving register* 28 maart 1990
Kadaster deel/nr 82699/41

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Heemstede Heemstede Noord-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Heemstede

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Heemstede B 10704

Omschrijving**

DIENSTWONING, daterend uit de 18e eeuw, met 19e eeuwse uitbouw.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Woningen en woningbouwcomplexen Dienstwoning(K)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument